



༡༡། གྲུབ་མཐའ།

ཚམ་ཐྱིག་པ། མཆིན་རབ་དབང་ལྷག

བོད་མཛུངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་།

བོད་ལྗོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་གཞི།

བོད་རང་སློབ་ལྗོངས་སློབ་གཞི་ཞིབ་བཤེར་ལུ་ལྷན་གྱིས་ཞིབ་བཤེར་མཛད།

༡༡། ། བྱབ་མཐའ། །

宗教学概论

ཚུམ་སྒྲིག་པ་མཁུན་རབ་དབང་ལུག

庆热旺久 编著

བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སླན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

宗教学概论:藏文/庆热旺久编著. —拉萨:西藏人民出版社, 2009. 7

ISBN 978 - 7 - 223 - 02686 - 4

I. 宗… II. 庆… III. 喇嘛教—研究—藏语 IV. B946.6

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2009)第 099961 号

宗教学概论

- 编 著 庆热旺久
责任编辑 刚组
封面设计 李峰
录入排版 边次
出版发行 西藏人民出版社(拉萨市林廓北路 20 号)
印 刷 拉萨福明印刷有限责任公司
开 本 850×1168 1/32
印 张 6
字 数 101 千
版 次 2009 年 7 月第 1 版
印 次 2009 年 7 月第 1 次印刷
印 数 01 - 4,000
书 号 ISBN978 - 7 - 223 - 02686 - 4
定 价 11.00 元
-

版权所有 翻印必究

ཐུབ་མཐའ།

ཚཱ་ཤིག་པ།	མཁུན་རབ་དབང་ཚུག
ཚཱ་ཤིག་འགན་འཁུར་བ།	རྒྱ་བཙུགས།
མཁུན་ཤིག་འཆར་འགྲོད་པ།	ལེ་ཤྲོང་།
པར་གཞི་ཤིག་ལྟམ་བུ།	ཕྱིན་ཆེ།
དཔེ་ཚུན་ཆེན་པ།	འདྲ་ཆེངས་མི་དམངས་དཔེ་ཚུན་ཁང་། (ལྷ་ས་གྲོང་རྫོང་གྲང་ལམ་གྲོ་ཡང་20པ)
པར་འདེབས་ཆེན་པ།	ལྷ་ས་རྒྱ་མིང་པར་འདེབས་འགན་འཁུར་ཆེད་ཡོད་ཀྱང་སི།
དེབ་ཆེད།	850 × 1168 1/32
པར་ཤོག	6
ཡིག་གྲངས།	བྱི་10.1
པར་གཞི།	2009ལོའི་ཟླ་7པར་པར་གཞི་1བསྒྲིགས།
པར་ཐོངས།	2009ལོའི་ཟླ་7པར་པར་ཐོངས་1བཟུང་།
པར་གྲངས།	01 - 4,000
དཔེ་དེབ་ཡང་གྲངས།	ISBN978 - 7 - 223 - 02686 - 4
ཕྱིན་ཆེན་གྲོང་།	11.00

པར་གཞི་ཟེར་བཞག་ཡིན་པས་འདྲ་བཅོས་པར་འདེབས་མི་ཆོག།

ཚུམ་སྤྲིག་གསལ་བཤད།

གཅིག ཐེངས་འདིའི་བོད་ཡིག་ཆེད་ལས་སློབ་གཞི་ནི་“བསམ་པའི་
དཔལ་ཡོན་འཇུགས་སྒྲུབ་”ཀྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་ཚུམ་སྤྲིག་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་།
ཐེངས་འདིར་ཚུམ་སྤྲིག་བྱས་པའི་སློབ་གཞིའི་ནང་《བོད་ཀྱི་ཚུམ་རིག་ལ་རྒྱུས་》
དང་《ཚུམ་རིག་རྣམ་བཤད་》《བརྟ་སྟུང་རྣམ་བཤད་》《ཚུམ་རིག་གཤེབ་
བསྟར་རིག་པ་》《དམངས་ཁྲོད་ཚུམ་རིག་རྣམ་བཤད་》《བོད་ཀྱི་བར་ཚུམ་
གཅེས་བསྐྱགས་》《ཉེ་ཚུམ་གཅེས་བསྐྱགས་》《དེར་ཚུམ་གཅེས་བསྐྱགས་》
《ཐུབ་མཐའ་》《ལེགས་སྦྱར་བརྟ་སྟུང་འཇུག་ཆོ་》《སློབ་འབྲིང་བོད་ཡིག་སློབ་
ཐབས་》བཅས་སློབ་གཞི་བཅུ་གཅིག་ཡོད།

གཉིས། ཐེངས་འདིའི་སློབ་གཞི་ཚུམ་སྤྲིག་བྱེད་སྐབས་ནང་དོན་དང་
རྣམ་པའི་ཐད་བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་སྤྱིར་བཙུན་ལེན་གང་ཐུབ་བྱ་
བའི་རྒྱང་གཞིའི་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་ཤི་ནང་གི་སྟོན་ཐོན་ཉམས་སྦྱང་དང་། ལེགས་
ཆ་ལེན་གང་ཐུབ་བྱས་ཏེ་སློབ་རྒྱུན་དང་། དེར་རབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མཆོག་གང་
ཐུབ་དང་། སློབ་གཞིའི་ཆོད་རིག་རང་བཞིན་དང་། བེད་སྟུང་རང་བཞིན་།
དུས་རབས་རང་བཞིན་མཆོག་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད་པས་སློབ་གཞི་འདི་དག་མཐོ་
རིམ་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་བོད་སྐད་ཡིག་ཚུམ་རིག་ཆེད་ལས་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་ཆེད་ལས་དང་། རིག་ཆོན་ཁག་ནང་སྟུང་ཆོག་པ་མ་ཟད། ཡིག་
སྤྱིར་སློབ་བྱིང་དང་། རང་སྟུང་རྒྱགས་ལེན་གྱི་སློབ་གཞིར་ཡང་སྟུང་ཆོག་

གསུམ། ཐེངས་འདིའི་སློབ་གཞི་ཚཱ་མྱིག་བྱེད་སྐབས་མར་ལེ་རིང་
ལུགས་ཀྱི་མཛུབ་ཁྲིད་འོག་ཆེད་ལས་ཀྱི་མང་གཞིའི་གཞུང་ལུགས་དང་། མང་
གཞིའི་ཤེས་བྱ། མང་གཞིའི་ཚལ་རྩལ་བཅས་གཙོ་གནད་དུ་བཟུང་ཆེ་སློབ་
གཞིའི་ནང་ཉལ་ཡང་དག་པ་དང་། དཔུང་གཞི་ཅུང་ཕུན་སུམ་ཚྲོགས་པ་ཀྱས་
བཤད་ཁག་བསྟུས་ཤིང་གནད་ལ་འཁེལ་བ། གསེ་རྒྱུང་གི་དམིགས་ལུལ་དང་
ཁ་མི་འབྲལ་བ་བཅས་ཀྱི་སྒྲུང་བྱ་བརྟོན་ཡོད། འོན་ཀྱང་མྱིག་པ་པོའི་ཆུ་ཚད་མི་
ལྡང་བའམ། ཡང་ན་ཐོག་མའི་འདུན་པ་བཞིན་མ་བྱུང་བའི་ཞན་ཆ་དང་ཆད་
ལུས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་སྲིད་པས་སློབ་ཆེན་སློབ་གཞིའི་སྤྱས་ཆད་དང་། ཡང་
སློབ་བོད་སྐད་ཡིག་གི་སློབ་གཞིའི་འཛུགས་སྐྱོན་ཡག་པོ་ཡོང་ཕྱིར་རྒྱ་ཆེའི་མཁས་
དབང་དང་སློག་པ་པོ་ནས་རྩ་ཆེའི་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྤྲོལ་ཡོང་བར་རེ་སློན་
ཞུ་བཞིན་ཡོད།

བཞི། སློབ་གཞི་ཚཱ་མྱིག་བྱེད་སྐབས་སློབ་གཞི་དང་། རིག་ཆ་ན་སོ་
སོའི་བྱུང་ཆོས་གཙོ་བོར་བཞག་པ་ལས། ཚཱ་མྱིག་གི་རྣམ་པ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་
རྒྱུར་སྒྲུང་བྱ་བརྟོན་མེད།

ལ། སློབ་གཞི་འདི་དག་ནི་བོད་རྒྱུང་ས་སློབ་ཀྱི་ཆེན་མོའི་བོད་རིག་པའི་
ཆོན་ཁག་དང་རྒྱ་ཚལ་ཆོན་ཁག་གཉིས་ནས་ཚཱ་མྱིག་འགན་ཁུར་བཞེས་པ་
དང་། སློབ་ཀྱས་ཆེད་མངགས་སྤྲོལ་རྒྱུན་སློབ་གཞིའི་ཚཱ་མྱིག་ལྷ་ལྷན་
བཅུགས་ཏེ་མཛུབ་ཁྲིད་དང་། ཞིབ་བཤེར་གྱི་འགན་ཁུར་བ་དང་ཆབས་
གཅིག་གོང་འོག་མཐུན་འགྲིག་གི་ལས་དོན་གྲུབ་ཡོད།

དུག སློབ་གཞིའི་སྤྱས་ཆད་འགན་ཁེན་ཡོང་ཆེད་ཆོན་ཁག་དང་།
སློབ་ཀྱས་ཀྱི་རྩིས་སྤྲོལ་བཤེར་བཞོ་བཅོས་བྱས་རྩིས་སློབ་གཞི་འཛུགས་སྐྱོན་གྱི་

དགོས་འདུན་བཞིན་སྒྲུངས་དང་ཞིང་ཆེན་རིམ་པའི་སློབ་གཞིའི་ཞིབ་བཤེར་
བྱས་ཏེ་རིག་པའི་ལྟ་བུ་དང་། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚད་འགན་ལེན་ཡོང་གང་
ཐུབ་བྱས་ཡོད།

བདུན། ཐེངས་འདིའི་སློབ་གཞི་ཚུམ་སྒྲིག་གི་ལས་དོན་ནང་བོད་ཀྱི་
སློབ་གསོ་དང་། ཞིབ་འཇུག་ལས་རིགས་ཁག་གི་བོད་རིག་པའི་ཕ་ཁས་དབང་
ནམ་པའི་ཤུགས་ཆེའི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། སློབ་གྲུའི་ཏང་ཨུའི་དབུ་ཁྲིད་ལྟན་ཀྱས་
ཀྱིས་ཐུགས་ཁུར་དང་སྤུལ་ལྷན་གནང་བར་སྒྲིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་
དང་། བོད་སྒྲུངས་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་བོད་སྐད་ཡིག་ཚུམ་
རིག་སློབ་ཁྲིད་ཆོགས་པའི་འཇུགས་སྒྲན་ནམ་གངས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བར་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ།

ཐུན་འགྲོའི་གཏམ།

བོད་དར་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ནི་
 བདེན་ཉེན་གྱི་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པ། ལོ་རྒྱུས་ལྡན་རིང་བ། བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་
 རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་ཤུན་ཆེན་པོ་ཞིག་སྤེལ་བ་དང་། སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་
 ཡོངས་ཀྱི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཆོས་གཤམ་ཆེ་བའི་མང་གཞིའི་རིག་ཆོན་ཞིག་
 གྱུར་ཡོད། བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཁག་ལ་ཅུང་གཏིང་ཟབ་ཅམ་ཞིག་
 སློབ་སྦྱོང་དང་ཞིབ་འཇུག་ལྟེན་འདོད་ན། ཚུན་སྦྱོབ་དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་
 དང་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བའི་ཐོག་ནས་རིག་ཆོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་
 སློབ་བྲིད་ལེགས་པོ་ཞིག་ལྟེན་ཆུ་ནི་ཤིན་ཏུ་ནས་གཤམ་གནད་ཆེ་ཞིང་དེ་ལྟར་བྱུང་
 བ་སློབ་མ་རྣམས་རིག་ཆོན་གཞན་དང་ཤེས་ཡོན་གསལ་པ་སློབ་སྦྱོང་ལྟེན་ཆུར་
 སན་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོན་ངེས་རེད་ལ། དེ་དག་གི་ཉེར་ལེན་ལས་རང་སྤྱོད་ས་ཀྱི་
 དངོས་པོ་དང་བསམ་པའི་དཔལ་ཡོན་དར་སྤེལ་ཡོང་རྒྱུར་སྒྲུལ་འདེད་དང་།
 མི་རིགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚ་བའི་རིག་གནས་ལུས་བྱུང་རྣམས་ཉམས་པ་སོར་ཕྱུད།
 མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ཡོང་རྒྱ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་
 མི་ཁུངས་ཁག་གིས་བོད་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་ལྟེན་པའི་མཐོ་རྒྱལ་སྤྱི་ཁྱོད་དུ་
 ཐུན་ཐོན་གྱི་རྒྱས་པ་ཐོན་ངེས་རེད། དཀོས་པ་གང་མང་ལ་གཞིགས་ཏེ་དང་
 སྐབས་རྒྱལ་ནང་གི་བོད་ཡིག་ཆེད་ལས་འཇུག་སྤྱི་ཁྱོད་ལྟེན་ཆུ་སྤྱི་སློབ་གྲུ་ཆེན་
 མོ་ཆང་མའི་ནང་དུ་ཡང་བོད་དར་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་སློབ་བྲིད་
 ལྟེན་ཆུ་ནི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་རྒྱུད་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་ལྟེན་ཆུའི་གཤམ་ཆེའི་
 གནད་དོན་ཞིག་ཏུ་འཛིན་ནས་སློབ་བྲིད་དང་ཞིབ་འཇུག་ལྟེན་ཆུ་ལྟེན་ཆུ་སྤྱི་སློབ་

མཆིས། རང་ཅེའི་བོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟ་ཆེན་མོའི་རིག་གཞུང་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་བོད་
 རིག་པའི་ཆོས་ཁག་འདི་རང་རྒྱལ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་ཐོག་བོད་རིག་
 པར་ཞིབ་འཇུག་དང་མི་སྣ་གསེས་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཉེ་གནས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུའི་
 སྤྱུགས་རེ་དེར་བལྟས་ཀྱང་རིག་ཆོན་འདི་ཉིད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུ་ནི་གལ་གནད་
 ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་མངོན། དེས་ན་རྒྱ་འགོ་གངས་ལ་ཐུག་པ་བཞིན་དུ་བོད་དར་
 རྒྱུ་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཆོས་ལུགས་དེ་ཡང་ཙ་བ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་
 ཆེན་མོ་བཞི་ལས་མ་འདས་པས། འདིར་ཡང་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ཕྱི་རྒྱལ་པའི་
 གྲུབ་མཐའ་དེ་བྱེ་བ་དང་འདོད་རྒྱུ་ཅུང་བསྐྱས་ཅམ་ཞིག་དང་། རང་པ་
 སངས་རྒྱུས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་བཞིའི་བྱུང་རྒྱུ་དང་གཞི་ལམ་འབྲས་
 གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅུང་རྒྱས་ཅམ་ཞིག་ བོད་དར་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བྱུང་
 བ་རགས་ཅམ་ཞིག་བཅས་བོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟ་ཆེན་མོའི་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་
 དང་སྤྱོད་སྤྱུག་གི་སེམས་ཁམས་ལ་གཞིགས་ཏེ་སྤྱོད་གཞིར་གྲིག་པ་ཡིན། འོན་
 ཀྱང་སྤྱོད་དུས་གཅིག་གི་སྤྱོད་ལུན་ནང་ནང་དོན་ཆེས་གཏིང་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་
 བའི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཤིས་བྱ་དང་བོད་དར་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་ཤིས་བྱ་
 རྣམས་ཆ་ཆང་བར་སྤོབ་མ་ལ་རྒྱུད་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་ནི་ཤིན་ཏུ་ནས་དཀའ་བའི་གནས་
 ལུགས་པས། ད་ཐེངས་འབྲིད་བྱའི་ནང་དོན་ལ་གཞིགས་ཏེ་འཆད་བྲིད་དང་།
 ལྟ་སྟོག་གི་ཕྱི་ཆོན་གཉིས་སུ་དེ་བལས། ཕྱི་རྒྱལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདོད་རྒྱུ་
 དང་། རང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་བཞིའི་གཞི་ལམ་འབྲས་
 གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ངེས་པར་དུ་འབྲིད་རྒྱུའི་འཆད་བྲིད་ཀྱི་སྤྱོད་གཞི་
 དང་། བོད་དར་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བྱུང་བ་མདོ་ཅམ་བརྗོད་པ་ནི་ལྟ་སྟོག་གི་
 སྤྱོད་གཞི་ཡིན་པས་སྤྱོད་བྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་དུས་ཆོད་ཀྱི་ཁོམ་པ་ལ་

གཞིགས་ཏེ་བྲིད་དགོས།

སློབ་གཞིའི་བསམ་སྒྲུབ་མཚུངས་བྲིད་དང་རེ་བ།

༡. སློབ་གཞི་འདི་གཙོ་བོ་མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་དང་མཉམ་ཅིང་ཉུང་གི་
ཚིང་སྒྲུབ་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་དང་མཉམ་སྒྲུབ་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུའི་
ཐོག་ནས་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཁག་ལ་དབྱེ་ཞིབ་དང་གསལ་
ཆོག་སྟོང་བཟུང་བྱ་རྒྱུ་དང་། སྤྱི་ཆོག་ས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སློབ་ལྟ་འཕྲུགས་གཞེར་གྱི་
ཁ་སྒྲིག་གསལ་སྟོན་གྱིས་སློབ་མ་རྣམས་ལུགས་བསམ་ལུན་པ་དང་། སློབ་
བཟང་ལུན་པ། རིག་གནས་ལུན་པ། སྤྱི་ལམ་ལུན་པའི་མེས་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་
ལུས་ལ་ཁན་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་གསེས་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

༢. སློབ་གཞི་འདི་གཙོ་བོ་བོད་རིག་པའི་ཆོད་ཁག་གི་དངོས་གཞིའི་སློབ་
མ་དང་། ཞིབ་འཕྲུག་སློབ་མ་རྣམས་ལ་བཀོད་སྤྱི་གཤིས་ཆོད་མཉམ་སློབ་བྲིད་ཀྱི་
སློབ་རིག་མཚུགས་སྤྱི་མཚམས་སུ་འཛིན་གྲགས་དེར་སློབ་དུས་གཅིག་གི་སློབ་ལུན་
ནང་འཆད་བྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་རྣམས་བྲིད་ཆར་བཟུང་ཡོད།

༣. རིག་ཆོད་འདི་ཉིད་ཀྱི་སློབ་བྲིད་བྱས་པ་བརྒྱུད་སློབ་མ་རྣམས་བདེན་
རྒྱུན་ཤན་འབྱེད་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
ལྟ་སྟོན་སྤྱོད་གསལ་དང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁག་མེས་ཆོག་ས་
དང་། གོམ་པ་རིམ་བཞོས་ཀྱིས་སློབ་མཉམ་གཞིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་དབྱེ་
ཞིབ་ཀྱི་རྣམ་པ། གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་གསེས་སྤྱོད་གིས་རྣམ་
པའི་འཛིན་ཐང་མཐོ་རུ་འགྲོ་བཟུང་དགོས།

༤. འཆད་བྲིད་སློབ་གཞི་ཁག་གི་མཚུགས་ཉུང་ཤུགས་གནད་ཆོག་ཁག་

གཅིག་ལ་ཆོག་འགྲེལ་སྟབས་བདེ་རེ་བྱས་ཡོད། ཞིབ་པར་གཟིགས་འདོད་ན་
ཁོ་ཚོས་བྲིས་པའི་《ཐུབ་མཐའ་རིན་ཆེན་སྒྲིབ་པའི་ཆོག་འགྲེལ་ཐོར་བུ》ཡི་
སྟབས་བབས་སོ་སོར་གཟིགས་པར་འཆམ།

མདོར་ན་སྟོབ་གཞི་འདི་ཉར་གི་སྟོབ་གསའི་མཛད་སྟོགས་ཀྱི་ཙ་དོན་
རྒྱན་འཁྱོངས་བྱེད་རྒྱ་གཙོ་བོར་བབྱང་ནས། བོད་ཀྱི་སྟོལ་རྒྱན་རིག་གནས་
ཐུབ་མཐའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་མདོར་བསྟུས་ཤིང་
གནད་ཟིན་པ། སྟབ་ནས་དཀའ་བ། བསྟུས་པ་ནས་རྒྱས་པའི་རིམ་པ་ལྟར་
སྟོབ་སྟུག་གིས་སྦྱང་བདེ་བ་དང་། དགེ་ཆུན་གྱིས་འབྲིད་བདེ་བའི་སྟོབ་གཞི་
ཞིག་ཅོམ་སྒྲིག་ཞུས་པ་ཡིན། ལོ་ཤས་རིང་བོད་སྤྱོད་ས་སྟོབ་ལྷ་ཆེན་མའི་བོད་
རིག་པའི་ཆོན་ཁག་གི་ཆེད་ལས་དང་དངོས་གཞིའི་འཛིན་སྟེ་ཁག་གི་ནང་ཆོད་
ལྟའི་སྟོབ་གཞི་བྱས་ནས་སྟོབ་བྲིད་ཞུས་རིམ་ནང་དགེ་སྟོབ་ཡོངས་ཀྱི་ཆད་མཐོའི་
གདེང་འཛིན་དང་། སྟོ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་དགོངས་འཆར་གང་དག་ཅིག་
གནང་བྱུང་བས། སྟོང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་རྒྱ་དང་འགྲེལ་རང་ཉིད་
ཆབ་སྲིད་བསམ་སྟོའི་བྱང་ཆད་དང་། ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་ཀྱི་ཤེས་བྲ། ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སོགས་གང་སྟེའི་ཐད་ནས་རྒྱ་ཆད་དམན་པས། སྟོབ་བྲིད་
དམིགས་ཆད་དང་ནང་དོན་བཀོད་སྒྲིག་སོགས་ལ་མི་ལྡོང་བའི་ཆ་དང་ནོར་
འཛོལ་ཡོང་ངེས་པས་མཁས་དབང་རྣམ་པ་ནས་ལེགས་སྟེལ་ཉེས་འགོག་གི་
བཀའ་སྟོབ་ཡོད་པ་ཞུ།

མཁྱེན་རབ་དབང་ལྷག་ནས།

༡༠༠༥ལོའི་ཟླ་༩ཆེས་༥ཉིན།

དཀར་ཆག

ལེའུ་དང་ཕྱོད།

ཕྱོད་ལ་པ་དང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་གྱི་རྩ་
བསྟན་པ། (1)

ལེའུ་གཉིས་པ།

ཕྱོད་ལ་པ་དང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་གྱི་བླ་
ཏུ་བཤད་པ། (6)

ས་བཅད་དང་ཕྱོད།

- ཕྱོད་ལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟུན་ཏེ་བཤད་པ། (6)
༡. གངས་ཅན་པ། (13)
 ༢. ཕྱོད་བླ་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པ། (21)
 ༣. དཔྱོད་པ་བ། (28)
 ༤. གཅིར་བྱ་བ། (32)
 ༥. རྒྱུ་འཕེན་པ། (37)

ས་བཅད་གཉིས་པ།

- ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཐུབ་མཐུན་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་བཤད་པ།
..... (43)
༡. ཐུབ་ཐུག་ཐུག་པའི་ཐུབ་མཐུན་པ། (52)
༢. མདོ་ལྷོ་པའི་ཐུབ་མཐུན་པ། (79)
༣. སེམས་ཅམ་པའི་ཐུབ་མཐུན་པ། (87)
༤. དབུ་མ་པའི་ཐུབ་མཐུན་པ། (114)

ལེན་གསུམ་པ།

- བོད་དར་ཐུབ་མཐུན་ཁག་གི་འབྱུང་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ།
..... (153)

ས་བཅད་དང་པོ།

- བསྟན་པ་ཐུག་དར་བཤད་པ། (153)

ས་བཅད་གཉིས་པ།

- བསྟན་པ་ཐུག་དར་བཤད་པ། (157)

ས་བཅད་གསུམ་པ།

- བོད་དར་ཐུབ་མཐུན་སོ་སོའི་ཕྱི་ལོ་བཤད་པ། (158)
༡. བོད་པའི་ཐུབ་མཐུན་པ། (158)

༡. རྟིང་མའི་གྲུབ་མཐའ།	(159)
༢. བཀའ་གདམས་པའི་གྲུབ་མཐའ།	(161)
༣. ས་སྐྱ་བའི་གྲུབ་མཐའ།	(163)
༤. བཀའ་བརྒྱད་པའི་གྲུབ་མཐའ།	(164)
༥. གི་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའ།	(167)
༦. རྩོམ་པའི་གྲུབ་མཐའ།	(169)
༧. དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའ།	(170)
སྒྲོབ་གཞི་འདིའི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁག་	(175)

ལེའུ་དང་པོ། ཕྱི་རྒྱལ་པ་དང་ནང་པ་སངས་ཀྱིས་ པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཏགས་པ།

སྤྱིར་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་དེ་སངས་ཀྱིས་ཀྱི་ལྷན་ལས་གསུངས་
ཤིང་། རི་སྐད་དུ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། ང་ཡི་ཆོས་ཚུལ་རྣམ་
གཉིས་ཏེ། ། བཏྲན་པ་དང་ནི་གྲུབ་མཐའོ། ། ཕྱིས་པ་རྣམས་ལ་བཏྲན་པ་
བཤད། ། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གྲུབ་མཐའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། །
གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ལ། སི་རྒྱུ་ཆེན་ཞིང་དེ་དོན་མང་པོར་འཇུག་
ཀྱང་སྐབས་འདིར་ནི་སི་རྒྱུ་གྲུབ་པ་དང་ཡུལ་མཐའ་ལ་གོ་དགོས་པས་དེ་གཉིས་
མཆོམས་སྤྱར་བས་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་བཤད་ཀྱང་།
《འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་》ལས་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྟེ། རིགས་པའི་ལྷན་གསུངས་
རབ་དུ་བཏྲན་པར་རང་གི་འདོད་པ་གྲུབ་པ་ནི། དེ་ལས་ཕར་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་
པས་ན་མཐའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷན་རིགས་གང་དུང་ལ་བརྟེན་
ནས་རྣམ་ཉིད་གི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་གཞན་བཀག་སྟེ་རང་གི་སྒྲོ་དོར་ཡང་དག་
པར་འཐད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གྲུབ་པའམ་དམ་བཅས་ཏེ་འཛིན་པའི་ཚུལ་དེ་ལས་
གཞན་དུ་མེད་དོ་སྟེ་རྣམ་ནས་ཐག་བཅད་པའི་ཆ་དེ་ལ་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།
ཐག་བཅད་པ་དེ་གཞན་ལ་སྤྱི་བས་ན་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བ་ཞེས་ཟེར།

དེ་ཡང་གང་ཟག་ལ་དབྱེ་ན། གྲུབ་མཐས་སྒྲོ་མ་བཞུར་བ་དང་གྲུབ་
མཐས་སྒྲོ་བཞུར་བའོ། ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་དང་འཇིག་རྟེན་
ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ལ་རྟོག་དཔྱད་གང་ཡང་མི་བྱེད་པར་རང་དགར་ཆོའདི་ཁོ་ནའི་
བདེ་བ་ཅམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། གཉིས་པ་ནི། ཆོའདིའི་བདེ་བ་

ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་གཞུང་ལུགས་ལ་སྤྱངས་ཏེ་རང་གི་སློང་ར་འཐད་པའི་
གཞུང་ལུགས་ལ་བཞེན་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་ལ་སྤང་དོར་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་
ཟེར། ཐུབ་མཐའ་སྣ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་ཤལ་རྒྱང་འཕེན་པས་ཀྱང་རང་གི་རིག་པ་
ལྟར་སྤང་གིས་སྤྱི་བ་ཐུ་བྱེད་རྒྱ་འབྲས་སོགས་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་པ་བྱས་ནས་
རང་གི་གཞུང་སྣ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཐུབ་མཐའ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་ཐུབ་མཐའ་དང་ནང་
པའི་ཐུབ་མཐའ་གཉིས་སོ། ། དེ་ཡང་ཕྱི་པ་དང་ནང་པ་ཅམ་གྱི་བྱུང་པར་ནི་
དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱིས་འབྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། རོ་བོ་རྗེས། ཕྱི་པ་ནང་པ་སྐྱབས་འགྲོའི་བྱུང་། ། ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར་སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་གང་ཟག་དེ་
ནང་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སློ་མི་གཏོད་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལ་
སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་གང་ཟག་དེ་ཕྱི་རོལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འོན་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་ཐུབ་མཐའ་སྣ་བའི་བྱུང་པར་ནི། སྟོན་པ། བསྟན་པ།
ལྟ་བ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ནང་པ་སངས་
རྒྱས་པ་རྣམས་ནི་སྟོན་པ་སྟོན་ཀྱང་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་ཀྱང་རྫོགས་པ་དང་།
བསྟན་པ་སེམས་ཅན་ལ་འཆོ་བ་མེད་པ་དང་། ལྟ་བ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་
ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པར་འདོད་པའི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལུན་ཞིང་ཕྱི་རོལ་
པ་རྣམས་ནི་དེ་ལས་བསྐྱོད་ཆེ་སྟོན་པ་སྟོན་དང་བཅས་ཤིང་ཡོན་ཏན་མ་རྫོགས་
པ་དང་བསྟན་པ་སེམས་ཅན་ལ་གཞོད་ཅིང་འཆོ་བ་དང་། ལྟ་བ་རྟག་གཅིག་
རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་ཐུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལུན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་ཐུབ་མཐའ་སྣ་བའི་བྱུང་པར་གཙོ་
བོ་ལྟ་བའི་སྟོན་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཆིག་འགྲེལ།

《ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདྲོ་འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདྲོའི་བརྗོད་བྱ་ནི་ཤི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་ཡོང། སངས་
རྒྱལ་ལང་ཀར་ཡུལ་ཏེ་དང་གི་སིང་ག་ལའི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནས་གསུངས་པའི་ཆོས་
བཅའ་པོ་དགུ་དང་ལེན་ཉེར་བརྟན་པ། བོད་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བ་འགོ་སྔོན་ཆོས་འབྲུབ་ཀྱིས་
རྒྱ་དཀར་ནག་གི་དཔེ་ལས་བརྒྱུར་བ་ཞིག་ཡིན།

བརྟན་པ། རྒྱལ་པའི་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུལ་
བར་བྱ་བ་རྣམས་ལ་བརྟན་པའི་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དམ་
པའི་ཆོས། ཞིབ་པར་《ཐུབ་མཐའ་རིན་ཆེན་སྒྲིབ་པའི་ཆིག་འགྲེལ་ཐོར་བྱ་》
ཤོག་གྲངས་93ལ་གཟིགས།

བྱིས་པ། འདིར་བྲང་དོར་ལ་རྫོངས་པའི་སྐྱེ་བོ་སོ་སོ་རྣམས་ལ་གོ་བ་
ཡིན།

རྒྱལ་འབྱོར་པ། རྒྱལ་ཞེས་པ་ནི་གནས་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་ལ་སེམས་
གཡེང་བ་ཞིབ་བར་བྱས་ནས་རང་གི་སྒྲོམ་བྱའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཚེ་གཅིག་དུ་
གནས་པར་བྱེད་པའོ། ། འབྱོར་ཞེས་པ་ལྷག་མཐོང་སྟེ། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་
ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་ཡང་དག་པའམ་
ལྷག་པར་དུ་མཐོང་བའོ། ། དེ་ལྟར་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་
དེ་ལ་རྒྱལ་འབྱོར་པ་ཞེས་པའོ། །

《འགྲེལ་བཤད་ཆིག་གསལ་》དབུ་མ་ཙ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་
ཆིག་གསལ་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡིན། དེ་ནི་འཕགས་པ་ལྷ་སྐུ་བ་ཀྱི་
དགོངས་པ་གསལ་བར་མཛད་པའི་སྟོབ་དཔོན་དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་བ་གྲགས་པ་ཞུ་བ་
དེས་མཛད་ཅིང་། གཙོ་བོ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་རིག་པ་